

**VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL MĖGINIŲ ĖMIMO SLYVŲ RAUPLIGĖS VIRUSUI NUSTATYTI METODIKOS
PATVIRTINIMO**

2012 m. gruodžio 19 d. Nr. A1-380
Vilnius

Vadovaudamasis Fitosanitarijos priemonių nuo slyvų raupligės naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 3D-459 (Žin., 2007, Nr. 108-4439; 2010, Nr. 101-5218), 5.3 punktu ir Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 3D-490 (Žin., 2010, Nr. 61-3012; 2011, Nr. 101-4755), 18.5 punktu, **t v i r t i n u** Mėginių ėmimo slyvų raupligės virusui nustatyti metodiką (pridedama).

Direktorius

Evaldas Zigmas Čijauskas

Parengė

PATVIRTINTA
Valstybinės augalininkystės tarnybos prie
Žemės ūkio ministerijos direktoriaus
2012 m. gruodžio 19 d.
įsakymu Nr. A1-380

MĖGINIŲ ĖMIMO SLYVŲ RAUPLIGĖS VIRUSUI NUSTATYTI METODIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mėginių ėmimo slyvų raupligės virusui nustatyti metodika (toliau – metodika) parengta remiantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3D-264 „Dėl kenksmingųjų organizmų, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 81-3712; 2009, Nr. 34-1319), Europos ir Viduržemio jūros regiono augalų apsaugos organizacijos (EAAO) standartais PM 7/32(1) Diagnostiniai protokolai kontroliuojamiems kenksmingiesiems organizmams. *Plum pox potyvirus* (EAAO Biuletenis, 2004, 34, p. 247).

2. Metodika nustato būdus, kaip aptikti slyvų raupligės virusu pažeistus medžius, paimti mėginius ir pristatyti juos į Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Fitosanitarinių tyrimų laboratoriją (skyrių, toliau – laboratorija).

3. Viruso pavadinimas: Plum pox potyvirus – Slyvų raupligės virusas (trumpinys – PPV).
Sinonimas – Sharkos virusas.

Ligos pavadinimas: slyvų raupligė.

4. EAAO (BAYER) kodas: PLPXXX (L- KODAS 044200).

5. Fitosanitarinė kategorija: slyvų raupligės virusas (Plum pox potyvirus) įrašytas Kenksmingųjų organizmų, kuriuos draudžiama įvežti į visas Europos Sąjungos valstybes nares ir Lietuvos Respubliką bei jose platinti, jei jie randami ant išvardytų augalų arba augalinės kilmės produktų, ir kenksmingųjų organizmų, kuriuos draudžiama įvežti į tam tikras saugomas zonas ir platinti jose, jei jie randami ant tam tikrų augalų arba augalinės kilmės produktų, sąrašo (2 priedas), patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 3D-264, 8.7 punkte, EAAO standartų PM 1/2(21) Rekomenduojamų kontroliuoti kenksmingų organizmų A1 ir A2 sąrašų, A2 sąrašė.

II. SLYVŲ RAUPLIGĖS VIRUSO POŽYMIAI

6. Pagrindiniai augalai šeimininkai yra vaisius išauginantys *Prunus* genties medžiai, tai: abrikosai (*P. armeniaca*), persikai (*P. persica*) ir slyvos (*P. domestica* ir *P. salicina*). Slyvų raupligės

virusas gali pažeisti ir dekoratyvinius, bei laukinius *Prunus* genties augalus: smiltynines krykles (*Prunus besseyi*), kaukazines slyvas (*Prunus cerasifera*, *Prunus insititia*), veltinines krykles (*Prunus tomentosa*), dygiąsias slyvas (*Prunus spinosa*). Paprastosios vyšnios (*P. cerasus*) taip pat gali būti užkrėstos, tačiau tokia infekcija laikoma ypač neįprasta.

7. Virusas nevienodai pasiskirsto sergančiame medyje, bet simptomus galima pastebėti ypač spartaus augalų augimo periodu.

8. Slyvų raupligės požymių galima pastebėti ant sergančių augalų lapų ir vaisių, bet ryškiausiai jie matyti ant jaunų, pilnai išsivysčiusių lapų. Pavasarį, kai prasideda intensyvus augimas, ant sergančių augalų lapų išryškėja gelsvos smulkios dėmės arba žiedai primena ąžuolo lapo formą (priedo 1 ir 2 pav.). Panašias gelsvas dėmes galima pastebėti ant užkrėstų augalų vaisių odelės. Ligos simptomų ryškumas labai priklauso nuo augimo vietos, laiko, *Prunus* rūšies ir veislės.

9. Virusas gali plisti su sodinamosios medžiagos poskiepiais ir įskiepiais, taip pat jį platina *Aphis spiraecola* ir *Myzus persicae* amarai. Pastebėta, kad kitų rūšių amarai virusą perneša rečiau. Ligos paplitimas augalų šeiminkų sode ar medelyne yra tiesiogiai susijęs su amarų kiekiu. Amarai gali pernešti virusą ne tik į greta augančius medžius, bet ir į atokiau nuo užkrėsto medžio augančius augalus šeiminkus.

III. MĖGINIŲ ĖMIMAS

10. Vykdamt nacionalinę priežiūrą ir fitosanitarinę stebėseną fitosanitariniai tikrinimai atliekami gegužės–rugsėjo mėnesiais.

11. Per fitosanitarinį tikrinimą visi augalai šeiminkai vizualiai apžiūrimi einant išilgai sodinių eilių medelyne ar sode.

12. Jei tipiški požymiai yra matomi, tuomet imamos augalų dalys su požymiais. Jei tokių požymių nėra, imamos augalų dalys iš lajos vidinės pusės.

13. Per vizualinę apžiūrą imamų augalų dalių (lapas, vaisius, šakelė) kiekis nurodytas 1 lentelėje.

1 lentelė. Vienos auginimo vietos, vienos rūšies, vienos veislės imamų augalų dalių kiekis (vnt.)

Auginimo vieta	Augalo ypatybė	Auginamų augalų kiekis	Tiriamų augalų kiekis	Imamų augalo dalių kiekis nuo vieno augalo
Medelynas	Vaismedžių sodinukai	1–10	Visi	1 lapas
	Vaismedžių sodinukai	11–100	10	1 lapas
	Vaismedžių sodinukai	101–300	25	1 lapas
	Vaismedžių sodinukai	301 ir daugiau	30	1 lapas

	Medžiai skiepūgliams	1 ir daugiau	Visi	8–16 lapų, arba 10 neprinokusių vaisių, arba 6–8 šakeles su 2 arba 3 lapais
Sodas	Vaismedžiai	1–10	Visi	8–16 lapų, arba 10 neprinokusių vaisių, arba 6–8 šakeles su 2 arba 3 lapais
	Vaismedžiai	11–100	10	8–16 lapų, arba 10 neprinokusių vaisių, arba 6–8 šakeles su 2 arba 3 lapais
	Vaismedžiai	101 ir daugiau	25	8–16 lapų, arba 10 neprinokusių vaisių, arba 6–8 šakeles su 2 arba 3 lapais
Kitos auginimo vietos	<i>Prunus</i> genties augalai	1 ir daugiau	Nuo augalų su įtariamais požymiais	8–16 lapų, arba 10 neprinokusių vaisių, arba 6–8 šakeles su 2 arba 3 lapais

14. Vieną mėginį sudaro vienos augalų auginimo vietos, vienos rūšies, vienos veislės, to paties amžiaus (derančiam sode nebūtinai) surinktų augalų dalys.

15. Augalas (ai), nuo kurio buvo imtas mėginys, aiškiai pažymimas, o jo koordinatės nustatomos globaliniu padėties nustatymo sistemos (GPS) imtuvu ir pažymimos kompiuterinėje programoje „Akis“.

IV. MĖGINIŲ PARUOŠIMAS IR PRISTATYMAS Į LABORATORIJĄ

16. Mėginiai pristatomi į laboratoriją tinkamai supakuoti (mėginyje esančios augalų dalys suvyniojamos į drėgną popierių, sudedamos į plastikinius maišelius) su tinkamai užpildyta etikete.

17. Etiketėje būtina nurodyti:

17.1. augalų rūšį, veislę;

17.2. augalų paskirtį;

17.3. mėginio ėmimo metu matytus požymius, įtariamo organizmo pavadinimą, EAAO (BAYER) kodą;

17.4. mėginio ėmimo datą;

17.5. produkcijos paskirtį;

17.6. mėginį ėmusio pareigūno vardą, pavardę ir parašą;

17.7. mėginio ėmimo vietos koordinatės, nustatytas GPS imtuvu.

18. Transportavimo metu mėginys turi būti apsaugotas nuo aplinkos veiksnių, kurie galėtų pakeisti jo savybes (aukštos temperatūros ir kt.).

19. Mėginiai pristatomi į laboratoriją ne vėliau kaip per 3 paras nuo mėginio paėmimo. Nesant galimybių išsiųsti mėginių per 3 paras nuo mėginio paėmimo, jie laikomi vėsioje (+ 4 °C) patalpoje ir kuo skubiau išsiunčiami į laboratoriją.

V. MEDŽIAGOS IR ĮRANKIAI

20. Mėginių ėmimui reikalingos medžiagos ir įrankiai:

20.1. sodo žirklys, peilis;

20.2. vienkartinės pirštinės;

20.3. darbo įrankių dezinfekavimo priemonės (70 proc. etilo alkoholis arba 0,1 proc. benzalkonium chlorido tirpalas ar kitos dezinfekuojančios medžiagos);

20.4. vatos tamponai (įrankiams dezinfekuoti);

20.5. etiketės;

20.6. vienkartiniai polietileno ir polipropileno maišai;

20.7. filtrinis popierius ar vienkartiniai rankšluosčiai ir indas su vandeniu popieriui sudrėkinti;

20.8. purškiamieji dažai, ryškios juostos ar kitos medžiagos medžiams žymėti;

20.9. globalinės padėties nustatymo (GPS) sistemos imtuvas.

Mėginių ėmimo slyvų raupligės
virusui nustatyti metodikos
priedas

SLYVŲ RAUPLIGĖS POŽYMAI ANT LAPŲ

1 pav. Ant slyvų lapų atsiranda chlorozei būdingų dėmių

2 pav. Atsiranda žiedai ar linijinis spalvų pokytis
